



Kliimaministeerium
info@kliimaministeerium.ee

Teie 09.09.2025 nr 7-12/25/3999

Meie 09.10.2025 nr 2-3/2025/1100

**Sisendi andmine keskkonnamõju hindamise ja
keskkonnamõju strateegilise hindamise
menetlustes asjaomaste asutuste kaasamise
regulatsiooni täpsustamiseks**

Kliimaministeerium soovib täpsustada keskkonnamõju hindamise (edaspidi KMH) ja keskkonnamõju strateegilise hindamise (edaspidi KSH) menetlustes asjaomaste asutuste kaasamise regulatsiooni ning palub vastava määruse koostamiseks asjaomaste asutuste sisendit.

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet (edaspidi TTJA) tänab sisendi andmise võimaluse eest ja annab Kliimaministeeriumi küsimustega seondult alljärgneva tagasiside. Kuivõrd KMH ja KSH menetlusse kaasamise küsimused on oma sisult samad, annab TTJA neile ühised vastused küsimuste esitamise järjekorras küsimusi kordamata.

1. TTJA peab vajalikuks enda kaasamist KMH ja KSH menetlustesse nende kavandatavate tegevuste ja valdkondade (eelkõige energeetika, tööstus, raudtee, side) puhul, mille vähemalt ühe tegevusloa andjaks või riikliku järelevalve teostajaks on TTJA.

TTJA väljastatavad tegevusload on näiteks riigi eriplaneeringu alusel ehitatava ehitise ehitusluba (EhS § 39 lg 2), raudteerajatise ehitus- ja kasutusluba (EhS § 89 ja § 90), hoonestusluba (EhS § 113¹) ning ohtliku ettevõtte ja suurõnnetuse ohuga ettevõtte käitamisload (KemS § 26 lg 1) jms.

TTJA riiklikku järelevalve objektid on näiteks raudteerajatised, survetorustikud ja -anumad, elektripaigaldised, sideehitised, liftid, kõisteed ja tõsteseadmed, avalikes veekogudes paiknevad kaldaga püsivalt ühendamata ehitised, riigikaitse- ja julgeolekuasutuste ehitised ning riigipiiri taristu (EhS § 130 lg 3 p 1); tuulegeneraatorid ja tuulepargid (EhS § 130 lg 3 p 8); kaevandused ja allmaakaevõõdõned (MaaPS § 107 lg 4); ohtlike ettevõtete ja suurõnnetuse ohuga ettevõtete käitised (KemS § 38 lg 4 p 5); lõhkematerjalide ja pürotehniliste toodete käitlemisega seotud objektid (LMS § 42 lg 1 p 3).

Eelkõige soovib TTJA olla KMH ja KSH menetlusse kaasatud juhtudel, kui kavandatava tegevuse asukoht paikneb Rail Baltic raudtee trassikoridoris või selle läheduses, raudteerajatise asukohas või raudtee kaitsevööndis. Samuti juhtudel, kui avalikku veekogusse

kavandatakse kaldaga püsivalt ühendamata ehitist, mille rajamiseks on vajalik hoonestusloa olemasolu, ning kui kavandatakse ehitisi riigi eriplaneeringuga hõlmatud alal.

Samuti soovib TTJA olla kaasatud naaberriikide piiriüleste KMH menetlustesse, kui kavandatavaks tegevuseks on tuuleelektrijaama püstitamine nende merealale (eelkõige Läti puhul Liivi lahe osa, Soome puhul Soome laht, Rootsi lõunaosa puhul osa, mis jääb Eesti mereala suunas).

Keskkonnamõju hindamise ja keskkonnajuhtimissüsteemi seaduses (KeHJS) ja Vabariigi Valitsuse 29.08.2005 määruses nr 224 „Tegevusvaldkondade, mille korral tuleb anda keskkonnamõju hindamise vajalikkuse eelhindang, täpsustatud loetelu“ (edaspidi määrus nr 224) nimetatud kavandatavate tegevuste näited, mille puhul TTJA soovib kaasamist, on järgmised: KeHJS § 6 lõike 1 punktides 17, 17¹, 19 ja 26 nimetatud tegevused merepõhja puudutavas osas ning samuti määruse nr 224 § 11 punktides 2¹ ja 10 nimetatud tegevused juhul, kui tegevus leiab aset avalikus veekogus ja eelhindangu põhjal algatatakse KMH.

2. TTJA soovib olla üksnes teavitatud KMH ja KSH menetlustest, kui need on seotud kaugemate Läänemere ääres asuvate riikide ehk mitte naaberriikide merealale tuulepargi või ka muude ehitiste rajamisega, sest mõjud tõenäoliselt meieni ei ulatu, kuid teave merealale planeeritavate tuuleparkide või teiste ehitiste kohta võib olla vajalik.

Selleks, et olla kursis avalikus veekogus toimuvaga, võiks TTJA saada teavitusi avalikku veekogusse kavandatavate tegevuste kohta, mis on nimetatud KeHJS § 6 lõike 1 punktides 15, 16 ja 21¹ ning määruse 224 § 11 punktides 1, 2, 4, 6, 7, 7² ja 14.

3. TTJA hinnangul on senine asjaomaste asutuste kaasamise korraldus KMH ja KSH menetlustes olnud valdavalt asjakohane ja piisav.

TTJA toob välja järgmised KMH ja KSH menetluste kitsaskohad ja parendusvõimalused:

- 1) Kaasamisprotsessi lihtsustaks näiteks ühine platvorm sarnaselt ehtisregistrile, kus kõik taotlusega seonduv (sh nii kaasamine kui arvamuse avaldamine) on kokku koondatud. See vähendaks kirjavahetust ja mahukate dokumentide edastamist.
- 2) Valdkonna eest vastutavad ministeeriumid peaksid tagasisides selgelt sõnastama, kas kaasamist vajab mõni täiendav nende valitsemisala asutus, vabaühing või neile oma huvi väljendanud valdkonna ettevõtte.
- 3) Kaasatavad asutused võiksid julgemalt anda soovitusi konkreetsete valitsusväliste organisatsioonide ja haldusala asutuste kaasamise kohta.
- 4) Kaasatav asutus võiks viivitamata teada anda, kui tema kaasamine mingis teemas ei ole vajalik ning seda ka põhjendada.
- 5) Arvamust avaldav asutus peaks oma seisukoha esitamisel seda ka põhjendama ja asjakohasel juhul andma vastava õigusliku aluse. Eriti on see murekohaks kohalike omavalitsuste kaasamisel.
- 6) Kitsaskohaks on, et kaasatud asutused kipuvad esitama oma seisukohti peale neile antud tähtaegasid, sh peale seda, kui näiteks KMH programmi avalik arutelu on juba toimunud. Teiseks jätavad ka mitmed võtmetähtsusega asutused tihti arvamuse ühes või mitmes KMH menetlusetapis esitamata. Näiteks on jäetud aramus esitamata KMH programmile,

kuid KMH aruande menetluses käsitletakse ka teemasid, mis oleksid pidanud saada metoodiliselt lahendatud enne KMH programmi kinnitamist.

- 7) Kuna alati eksisteerivad erandid, siis ei ole mõnikord üheselt mõistetav, millist asutust on asjakohane kaasata. Ka asutuste ümberkorraldamine ja/või tööülesannete muutumine tekitab kaasamisel segadust. Sellest tulenevalt tekivad olukorrad, kus otsustaja kaasab mõnda asutust igaks juhuks. Kui see asutus leiab, et neid ei ole siiski asjakohane kaasata, võiks sellest koheselt kirjalikult teavitada. Kuna on suhteliselt levinud, et tagasisidet ei anta üldse, võib otsustajale jääda mulje, et kaasamine oli õige ja asutus üksnes loobus arvamuse avaldamisest.
- 8) Kuna KMH menetlus on pikaajaline, siis võib juhtuda, et samast asutusest tuleb menetluse jooksul väga erinevad või suisa üksteisele vastukäivad arvamused. Näiteks esitatakse KMH programmi kohta pikk ja sisukas arvamus, kuid KMH aruande osas antakse tagasiside, et asutust pole üldse asjakohane kaasata.
- 9) Lisaks KMH või KSH programmile võiks olla ka KMH või KSH aruandes välja toodud kõik kaasatavad osapooled (asjaomased asutused, organisatsioonid, ettevõtted ja vastavalt mõjuhinnangule oluliselt mõjutatud kinnistud jne). Vastava nõude lisamine KeHJS-esse muudaks kaasamise paremaks, läbipaistvamaks ja kiiremaks, eriti just aruande etapis.
4. TTJA peab vajalikuks KMH ja KSH menetluste kohta välja tuua, et väljatöötatav uus määrus võiks pädevusvaldkondade määramisel olla paindlik ja jätta otsustajale kaalutlusruumi, et oleks võimalik täiendavaid asutusi kaasata, kui KMH ja KSH menetlustes peaks selguma uusi asjaolusid. Samuti võiks mõningatel juhtudel otsustajal olla kaalutlusruum asjaomaste asutuste kaasamise ja nende teavitamise osas. Näiteks tegevusloa muutmise korral ei peaks kaasama kõiki esialgse KMH menetlusse kaasatud asjaomaseid asutusi, kui tegevusloa muutmine nende pädevusvaldkondi otseselt ei puuduta, vaid sellisel juhul piisab nende teavitamisest.

Uue määruse väljatöötamisel võiks eeskujuks võtta Vabariigi Valitsuse 17.12.2015 määruse nr 133 „Planeeringute koostamisel koostöö tegemise kord ja planeeringute kooskõlastamise alused“, kuna see ei ole liialt detailne, kuid samas aitab määrata asutuste vastutusvaldkondi. Uue määruse koostamisel oleks otstarbekas kasutada sarnast lähenemist ja esitada asjaomaste asutuste või ka teiste osapoolte kaasamise loetelu pigem üldistatult, vältides liigset detailsust.

Uus määrus võiks ette näha ka lihtsustatud kaasamise võimaluse, kus asjaomane asutus saab näiteks e-maili teel või pikemas perspektiivis muud digitaalset lahendust kasutades teada anda, et konkreetses KMH või KSH menetluses ta ettepanekuid ei esita. Selline lahendus vähendaks menetlusedokumentide hulka, milles ettepanekud puuduvad.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)
Kristi Talving
peadirektor